

САША ДРАГИН:
НЕСАВЕСНО ТРОШЕЊЕ ДРЖАВНОГ НОВЦА

ОЛИВЕР ДУЛИЋ: ПОСЛОВИ ЗА ПРИВАТНУ ФИРМУ,
ПРЕПЛАЋЕН САЈТ, БИЛБОРД

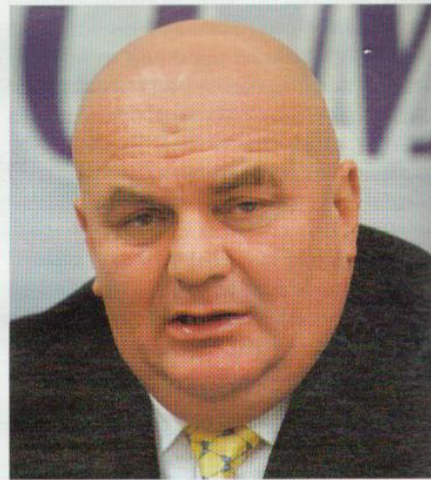
ВЕЛИМИР ИЛИЋ:
ЖЕЛЕЗНИЦА

БОЖИДАР ЋЕЛИЋ:
НЕПРИЈАВЉЕНА УПРАВЉАЧКА ПРАВА

ДРАГАН ТОДОРОВИЋ:
НИЈЕ ПРЕНЕО УПРАВЉАЧКА ПРАВА

ДРАГАН МАРКОВИЋ - ПАЛМА:
КОЛУБАРА

СЛОБОДАН МИЛОСАВЉЕВИЋ:
НЕСАВЕСНО ТРОШЕЊЕ ДРЖАВНОГ НОВЦА

МЛАЂАН ДИНКИЋ:
АФЕРА „НАЦИОНАЛНА ШТЕДИОНИЦА“

ИВИЦА ДАЧИЋ:
АФЕРА „КОФЕР“

Недужни по свим тачкама

Каква је „грешка“ у систему Србије ако ниједна озбиљна оптужба за корупцију није завршила на суду и каква би казна следила политичарима да такве „грешке“ нема

ДРАГАНА ПЕЈОВИЋ

Никакво изненађење за исцеђену Србију није да потпредседник Владе не поштује прописе ни Агенцију за борбу против корупције. Нити да се, док привреда и плате тону у бесцење, имовина носилаца јавних функција драматично увећава. Али, алаовост и бахатост са којом се опходе према онима који их оптуже за недела, никада неће престати да изненађује. Једном опоменути, они неометано иду даље - шефују јавним набавкама с коруптивним намерама, улазе у нове сукобе интереса, деле државни новац без намене - знајући да се њиховом кривицом нико неће бавити и да, ма како озбиљна, афере неће имати дугорочне последице.

Како Србија пада на скалама које показују успех у борби против корупције, тако се дрскост на јавним функцијама увећава. Божидар Ђелић није само пропустио да пријави да је пренео управљачка права у свом предузећу House of Europe Invest B.V, него се након што га је Агенција пријавила Прекршајном суду, према саопштењу тог тела, дрзнуо да прети директорки Агенције. Једнако бахато се, изгледа, понашао и Чедомир Јовановић, лидер ЛДП-а, партије за коју нико није сигуран да ли је део власти или опозиције. Ђелићу ће се, према наводима Агенције, судити због тога што је закаснио, а Јовановићу и Драгану Тодоровићу, заменику председника СРС-а, због тога што нису пренели управљачка права у предузећима у којима имају удео у власништву. Шеф посланичке групе ЛДП, тврди Агенција, није доставио доказ о преносу управљачких права у привредном друштву Радна група, а радикал у предузећу Тодоровић транспорт. Ако суд утврди да постоји прекршај, прописана је казна од 50.000 до 150.000 динара.

Исти ће бити случај и са доскорашњим чистунцем Оливером Дулићем кога је не-

ладина организација Пиштаљка ухватила да уредно управља фирмом ДГ Комп д.о.о, из Суботице, у којој има власништво. Чак и ако је намештао послове својој фирми и државне одлуке доносио да би утицао на приватно пословање (на пример, увођење еколошке таксе за фирме које продају рачунаре, али не и за оне које продају компоненте за рачунаре), Дулић, као и други, једино може бити кажњен таман исто толико - новчаном казном. Јер је Дулић, колико по откривању тих мутних радњи, скокнуо до Агенције за привредне регистре и пренео управљачка права. У његовој имовинској карти видеће се колико му се увећао иметак. Фирма, с друге стране, однедавно је, такође, дужна да пријави свако учешће у надметању за јавне набавке или било какав други случај који може резултирати склапањем уговора са јавном институцијом, уколико се у тој фирми са 20 одсто удела у капиталу појављује и јавни функционер. Уколико то нису чинили у Дулићевој фирми, направили су прекршај сваки пут кад су се надметали и још горе када нису, јер уговор није подразумевао надметање. Организације за борбу против корупције избројале су да би код Дулићеве фирме могло бити речи о више од 40 прекршаја за које се не може казнити функционер који је пренео управљачка права, већ само фирма као правно лице, и то новчаним казнама од 100 до 500 хиљада динара. У овом случају, више прекршаја могло би се казнити још тако што би се у одвојеним поступцима одмеравала новчана казна за сваки прекршај појединачно, а износила би максимално четири милиона динара. Дулића јавност последњих дана сумњичи и да је из неморалних противправних разлога преплатио сајт „Очистимо Србију“.

Али, узалуд се јавност нада да ће једном неко да оде у затвор и да „плати за све што су нас покрали“. Јер још ниједан политичар

није кажњен по основу било какве корупцијонашке радње. А далеко је од могућег да су сви недужни у земљи која заједно са Босном, према подацима Transparency International, на самом зачељу у региону по дometима у сузбијању корупције током последње три године.

Милан Антонијевић из Комитета правника за људска права каже, међутим, да ни до сада није било судских епилога афера, јер на њих тужилаштво не реагује. „Иако је казнена политика осмишљена добро, пресуда нема. Тиме је обесмишљена било каква борба против корупције. Пошто се прецизне одредбе Кривичног законика не користе, тужилаштво се може директно оптужити да даје подстицај корупцији“, каже Антонијевић. Он подсећа још да би важан фактор у отпочињању процеса у аферама била и адекватна заштита такозваних дувача у пиштаљку, невладиног сектора и независних контролних тела, али те заштите нема.

Прецизним одредбама Кривичног законика, у глави 33, која се односи на кривична дела против службене дужности, не баш тако благо се предвиђа санкционисање злоупотребе службеног положаја и у зависности од прибављене имовинске користи казна може износити и до 12 година затвора. Са исто толико кажњава се проневера и превара у служби. Затворском казном до 15 година могуће је казнити примање, а до пет година давање мита. Десет година самоће следи за трговину утицајем, али свега једна година затвора или новчана казна за ненаменско трошење буџетских средстава. У већини афера са двоструким функцијама (које у Србији још увек има више од 1.000 функционера), јавним набавкама, дељењу субвенција и друго, реч је управо о овом кривичном делу.

Последњи серијал емисије „Инсајдер“ на телевизији Б92 показује ненаменско трошење више стотина милиона евра

Рударског басена Колубара коме су своје-времено били склони функционери ДСС-а, а онда и СПС-а. Међу онима који су дупло фактурисали услуге, нерегуларно додељивали послове и чиниле друге радње које су штетиле пословању Колубаре, много је локалних функционера, али и народни посланик Драган Марковић Палма, додуше не лично, него преко фирми за трговину угљем чији су власници чланови Марковићеве најуже породице. Неке кривичне пријаве су и у овом случају раније поднете, али не и процесуиране. Но министарка правде овога пута имала је храбрости да помпезно обећа да неће бити заташкавања. Тужилаштво свакако има много начина да казни одговорне, али још увек чврста политичка зависност између оних који „држе“ правду и полицију, тешко ће дозволити непристрасну истрагу.

Једна од ретких афера која се нашла пред судом је такозвана „железничка мафија“. У процесу који се води против Миланка Шаранчића, бившег директора Железница Србије, и још три особе, сумња се да су од маја 2004. до октобра 2006. набавком шест дизел локомотива од словеначких Железница и десет дизел моторних возила од шведске фирме SwedeRail злоупотребили службени положај и оштетили то предузеће за више од милион и 240.000 евра. У име Шаранчића, иначе кадра НС, тадашњи министар за инфраструктуру Велимир Илић казао је недавно да ће сву кривицу преузети ако се она докаже - што би било од две до 12 година затвора.

О несавесном трошењу буџетских средстава имали смо прилике да слушамо и када је субвенција за виноградаре из Министарства пољопривреде у износу од 41 милион динара отишла право у руке бившег премијера Зорана Живковића (до тада непознатог виноградаря). Тадашњи министар пољопривреде Слободан Милосављевић, који је доделио субвенцију, често се у јавности доводи и у везу са тајкунима, а прва озбиљнија оптужба на рачун Милосављевића и 18 других бивших и садашњих министара стигла је од Државне ревизорске институције прошле године. Прекршајне пријаве, не и кривичне, због несавесног трошења државног новца ДРИ је поднела против Милосављевића који је данас министар трговине и услуга, Оливера Дулића, министра за животну средину и просторно планирање, Небојше Брадића, министра културе, Горана Богдановића, министра за КиМ, Саше Драгина, министра пољопривреде, и Жарка Обрадовића, министра просвете, те бивших министара

ХРВАТСКА: СИТАН БАКШИШ И КРУПАН ЛОПОВЛУК

Типичне корумпиране особе у Хрватској нема - то је фризерка којој мимо рачуна оставите и ситан бакшиш, али и бивши премијер Иво Санадер, медицинска сестра којој сте купили бомбоњеру, али и госпођа професорка из fine фамилије која узима новац на испитима, шеф царине који пљачка државу и контролор у трамвају који вам „на руке“ наплати казну за неплаћену карту. Најпопуларнија институција у земљи постала је полиција, али само у мери у којој хапси корумпиране политичаре, менаџере, лекаре, професоре, судије. А установа која тренутно ужива највеће симпатије фрустрираних, али веома љутитих грађана Хрватске је УСКОК - Уред за сузбијање корупције и организованог криминала. То је знак да је свима постало јасно да тек пунолетна држава има завидан корупционашки стаж, а то, по општем јавном суду, може да захвали управо врху политичке и државне власти свих ових година. Владајућу партију у Хрватској све више људи препознаје као исходиште и мозак корупцијских афера које су уништиле углед земље и понизиле сваког њеног грађанина. У атмосфери општег одијума криви су и сви који имају везе с „хадзеовцима“. Па чак и Католичка црква чији је први човек, кардинал Јосип Бозанић, на почетку свог надбискупског мандата, давне 1997. године, изјавио да је корупција тежак, претежак грех против слабих и немоћних... Да би Црква данас остајала без коментара на пљачку антологијских размера коју је пре хапшења у Аустрији у Хрватској подстицао и извео бивши премијер Иво Санадер, док његов брат дон Винко Санадер, свештеник Католичке цркве, на приватном рачуну држи три милиона куна црквеног новца скупљеног „милодарима“... Бивши премијер Санадер који тренутно даје нове

изјаве аустријском тужиоцу у Салзбургу, био је главни покровитељ свих великих пљачкашких афера у земљи, али и ван ње, што потврђује случај незаконите провизије од аустријске Хипо банке. Ухапшен је крајем прошле године у покушају бегу из Хрватске. Не жели да се врати кући да би доказао да није крив. Грубе процене говоре да је грађане Хрватске опљачкао за најмање три, а највише десет милиона евра. Потпредседник у његовој бившој влади, Дамир Поланчећ, ухапшен је у пролеће прошле године као главни режисер пљачке прехрамбене фабрике „Подравка“, чији су, такође ухапшени менаџери, незаконито покушавали да поделе новац исисан из банкротираних фирми, а Поланчећ је посредовао и у, за хрватску нафтну компанију ИНА неповољном уговору с мађарским МОП-ом, због чега је ИНА била у губитку, а Поланчећ на краткотрајном новчаном добитку. Нешто слично чинио је и један од директора Хрватске електропривреде Иван Мравак, који је склопио такође неповољне уговоре са странцима којима је струја продавана за нула куна, док је рата за електричну енергију истовремено драстично поскупљивала. Професорица Економског факултета у Загребу, Деша Мликоћин приведена је у зиму претпрошле године због корупције на загребачком Свеучилишту и примања мита, а уз то је била и у државној комисији која је требало да се бори баш против такве злоупотребе положаја... У лето 2009. године ухапшен је и тадашњи директор Хрватских жељезница Даворин Кобак који је заједно са Бисерком Робић из Агенције за интегрални транспорт, од 2003. до 2008. године на темељу фиктивних рачуна, а у сарадњи са бившим директором Железница Србије Владимиром Васиљевићем, пребацио на рачуне својих приватних фирми више од три милиона

Предрага Бубала, Зорана Лончара, Слободана Самарџића и Воје Брајовића. Максималну, а смешно ниску казну од свега 50.000 динара, на крају ће платити ако се правоснажно докаже кривица. Касније је закон промењен па ће казне убудуће моћи да се подижу, што не значи да нужно и хоће, и до милион динара.

Међу прекршајним пријавама било је и име Томице Милосављевића, министра здравља у оставци, који је у јавности „осумњичен“ за много несавесних радњи

Како Србија пада на скалама које показују успех у борби против корупције, тако се дрскост на јавним функцијама увећава

током својих дугих мандата. Ненаменско трошење средстава стављало му се на терет и код куповине цитостатика, а последњи пут прошле године када је наручио три милиона вакцина против вируса Х1Н1, а у Србији се вакцинисало свега 200.000 људи. Ако је у овом и другим случајевима било намерног преплаћивања (рецимо у случају куповине платана, што се приписује Драгану Ђиласу или закупа париског стана Зорици Томић, којој је одобрење потписао Вук Јеремић), последице које би требало да сноси доносилац одлуке најмања је казна за ненаменско трошење средстава.

У једној од преко стотину политичких корупционашких афера у постоктобарској Србији, и актуелни премијер Мирко Цветковић био је оптуживан за сукоб интереса, јер је у власништву имао акције ауторске агенције ЈАР, у тренутку када је Влада требало да донесе закон о ауторским и сродним правима. Млађану Динкићу

БИВШИ ПРЕМИЈЕР ИЗ РЕШЕТАКА: ИВО САНАДЕР

евра. У зиму 2009. године ухапшени су и чланови управе Хрватских ауто-цеста Горан Легац, Марио Ловринчевић и Зоран Канџија јер су склопили уговор о фарбању тунела на саобраћајници Загреб – Сплит који је фирму

непотребно оштетио, а њих привремено обогатио за 20 милиона куна. На самом крају 2009. године пред суд је доспео и бивши министар одбране Берислав Рончевић који је државу оштетио за десет милиона куна купујући

свесно камионе за Хрватску војску од најнеповољнијег продавца. А онда се коначно разматало и клупко око мале и неугледне консултантске фирме „Фими-медиа“, фантомског предузећа које се није бавило ничим, али је преко њега у вилу Иве Санадера и његове породице у Козарчевој улици у Загребу уредно стизао новац који је доносио шеф државне царине Младен Баришић. Кад се погледа све наведено, рекло би се да само луд човек може и жели да улаже у земљу у којој је сваки други директор јавних фирми, а поготово сваки други политичар странке на власти у већ свима познатом загребачком затвору Реметинец или на најкраћем путу до њега. А ипак, попис чуда у свету хрватских новобогаташа, испуњеном дивидендама и лихварима, каматама и банкротима, фантомским менаџерима и реалним криминалцима, има веома звучан завршетак. То је име министра за инвестиције у хрватској влади, Домагоја Милошевића. Пре ове функције радио је у банкротираној загребачкој фирми „Пастор“ за производњу апарата за гашење пожара и тамо је зарађивао нешто више од девет хиљада куна или око хиљаду и по евра, а сада је најбогатији човек у земљи коју стране инвестиције с очитим разлогом избегавају. Милошевић као потпредседник Владе зарађује 18 хиљада куна или двоструко више но у пропалој бившој фирми, само у Загребу има четрнаест станова и неколико пословних простора, деонице, апартмане и гараже. Са имовином процењеном на 20 милиона куна и још неколико милиона куна и пар стотина хиљада евра на име супруге, Домагој Милошевић данас је најбогатији човек у једној од најзадуженијих и најкорумпиранијих земаља Европе.

ЗОРИЦА СТАНИВУКОВИЋ ▲

су се, између осталог, приписивале много озбиљније оптужбе - гашење четири банке, афера са Националном штедионицом, афера „Сателит“. У тој афери до сада је за злоупотребу службеног положаја оптужен само Првослав Давинић, бивши министар одбране, кадар Г17 плус и то због сумње да је оштетио државу за 45 милиона евра прибављањем шпијунског сателита. Максимална казна би за доказану кривицу била пет година.

И Ивица Дачић прошао је у афери „кофер“, још једној од ретких која је завршила на суду, само као сведок. Још један социјалиста, министар Петар Шкундрић, није позван на одговорност у „гасној афери“ од пре две године, иако је и недавно увео дупле акцизе на гориво.

Немања Ненадић, програмски директор Транспарентности Србија, каже да истражни органи чекају подршку, допштење да би повели истраге. „Мада

органи гоњења имају одређену дозу самосталности и мада политичари декларативно подржавају све истраге, резултата у борби против корупције нема. Ако има подршке како то да нема оптужница? Немогуће је да докази не постоје ни у једном случају.“ По Ненадићу, законски оквир је данас веома погодан за гоњење у случају корупционашких афера, а посебно измене закона који регулише борбу против организованог криминала јер је њима омогућено коришћење специјалних истражних техника, што ће рећи прислушкивања, праћења и других, када је реч о носиоцима високих функција.

На нерегуларности у јавним набавкама упозорили су и Канцеларија Европске уније у Србији и неколико амбасадора чије се мишљење обично изузетно уважава у домаћим политичким круговима. Али је веома отворено упозорио и европски комесар за проширење Штефан Филе ка-

да је казао да је борба против корупције једна од кључних области у којима Србија треба да уложи значајне напоре, посебно имајући у виду припрему мишљења Европске комисије о апликацији Србије за чланство.

Ко би рекао након толиких упозорења и толике потребе за пацкама да је Кривични законик Србије заправо толико усавршен да познаје и институт послуге. Службенику се, наиме, под претњом до пет година затвора забрањује да новац или ствари који су му дати на коришћење неовлашћено да на послугу другом. Па, опет, ништа. Баш као што бива и у другим случајевима који се могу сместити негде у главу 33 Кривичног законика, секретарица Славице Ђукић-Дејановић, која се неовлашћено користила службеним возилом, није завршила на суду као ни њена шефица, него у кабинету Милутина Мркоњића. Против корупције се, дакле, и има чиме, али нема с ким. ▲